

Podkovář specialista / podkovářka specialistka (kód: 41-040-M)

Autorizující orgán: Ministerstvo zemědělství
Skupina oborů: Zemědělství a lesnictví (kód: 41)
Týká se povolání: Podkovář specialista
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 4

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Příprava pracoviště podkováře	3
Posuzování fyziologie a pohybové anatomie koně z hlediska zdravotního stavu a charakteru onemocnění distálních částí končetin	4
Úprava a ošetření končetin hříbat při běžných i extrémních odchylkách	4
Klasifikace, úprava, podkování a ošetření nemocných kopyt	4
Základní diagnostika problémů distální části končetiny koně a její metody	4
Vedení evidence související s podkovářskou praxí	3
Dodržování etiky, kodexu jednání a předpisů souvisejících s podkovářskou praxí	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 21.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Příprava pracoviště podkováře

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vybrat a upravit pracoviště z hlediska organizace předpokládaných činností (pokud není určené místo k podkování, vybrat místo pro pojízdnou kovářnu)	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Zajistit spolehlivou fixaci zvířete a dodržet zásady BOZP při práci se zvířaty, popsat použití uklidňujících prostředků	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Provést kontrolu pracoviště z hlediska připravenosti náradí, pracovních pomůcek a strojního zařízení	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Dodržovat zásady BOZP a PO včetně vybavení ochrannými pracovními pomůckami	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Posuzování fyziologie a pohybové anatomie koně z hlediska zdravotního stavu a charakteru onemocnění distálních částí končetin

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Určit plemeno předvedeného koně, popsat morfologické vlastnosti, vady a odchylky	Praktické předvedení a ústní ověření
b) Posoudit psychiku předváděného koně z hlediska temperamentu a charakteru	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Posoudit stav předvedeného koně z hlediska výživného a zdravotního stavu	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Popsat fyziologii a pohybovou anatomii předváděného koně, popsat anatomii končetin pod karpem a tarzem (tj. kostra, šlachy, krevní a nervový systém, chrupavky, synoviální útvary, rohové pouzdro, funkci kopyta a rohového střelu) dle charakteru postižení nebo onemocnění, popsat tělesnou stavbu a těžiště, postoje končetin, vyhodnotit jednotlivé chody	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Popsat patologii distálních částí končetin, např. kostně-kloubní systém, onemocnění kloubů, poškození vazů, poškození a záněty šlach, podotrochlozu, schvácení kopyt a patologii kůže a rohového pouzdra, zkostratění chrupavek	Písemné a ústní ověření
f) Charakterizovat nejvýznamnější bakteriální, virová a plísňová onemocnění koní včetně onemocnění podléhajících povinnosti oznámení místně příslušným organizačním složkám Státní veterinární správy	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Úprava a ošetření končetin hříbat při běžných i extrémních odchylkách

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Charakterizovat odchylky a zdravotní problémy končetiny hříbat ve věku od narození do 1 roku	Písemné a ústní ověření
b) Vyhodnotit způsob nápravy odchylek a provést správné ošetření podchyčením těžiště končetiny hříbete	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Předvést použití plastových extenzních podkůvek a rychle tuhoucích tmelů	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Navrhnout zabezpečení následné péče, stálé kontroly a dietetického režimu	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Klasifikace, úprava, podkování a ošetření nemocných kopyt

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Klasifikovat a charakterizovat základní nemoci kopyt a distální části končetiny koně	Písemné a ústní ověření
b) Charakterizovat, upravit, ošetřit a podkovat nemocné kopyto se změnou tvaru, uvést vady ošetření a podkování kopyta se změnou tvaru	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Charakterizovat, upravit, ošetřit a podkovat kopyto s poškozením rohového pouzdra, uvést vady ošetření a podkování kopyta s poškozením rohového pouzdra	Praktické předvedení a ústní ověření
d) Charakterizovat, upravit, ošetřit a podkovat kopyto se zánětlivým procesem, uvést vady ošetření a podkování kopyta se zánětlivým procesem	Praktické předvedení a ústní ověření
e) Charakterizovat příznaky onemocnění distální části končetiny koně, upravit, ošetřit a podkovat končetinu s daným onemocněním, uvést vady ošetření a podkování kopyta	Praktické předvedení a ústní ověření
f) Popsat a ošetřit rány kopyta – např. nášlap, zášlap	Praktické předvedení a ústní ověření
g) Charakterizovat vady v pohybu končetin předváděného koně a respektovat je při podkování	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Základní diagnostika problémů distální části končetiny koně a její metody

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Klasifikovat a charakterizovat základní příčiny kulhání	Písemné a ústní ověření
b) Popsat a předvést klinické vyšetření distální části končetiny koně podkovářem (předvedení, palpce, vyšetření extenzním balančním přístrojem)	Praktické předvedení a ústní ověření
c) Popsat ohybové zkoušky hrudních a pánevních končetin	Písemné a ústní ověření
d) Popsat ostatní diagnostické metody (např. rentgenové vyšetření, ultrazvuk, magnetická rezonance, scintigrafie, termografie)	Písemné a ústní ověření
e) Popsat význam a užití svodné anestezie	Písemné a ústní ověření
f) Vyhodnotit pravděpodobné možnosti užití koně pro jednotlivá odvětví činnosti z hlediska zdravotního stavu a fyziologického postavení končetin	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Vedení evidence související s podkovářskou praxí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat běžné pracovní záznamy vedené pro hlavní činnosti související s povoláním podkovář	Písemné a ústní ověření
b) Předvést postup při sjednávání zakázek se zákazníky	Praktické předvedení a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Dodržování etiky, kodexu jednání a předpisů souvisejících s podkovářskou praxí

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat profesní praxi v souladu s předpisy ČR a EU	Písemné a ústní ověření
b) Popsat profesní etiku a kodex jednání podkováře	Písemné a ústní ověření

Je třeba splnit obě kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost není vyžadována.

Uchazeč předloží buď výuční list v oboru zaměřeném na podkovářství nebo osvědčení o získání profesní kvalifikace Europodkovář (41-031-H) a čestné prohlášení o způsobu získání a délce samostatné podkovářské praxe. Délka praxe musí být minimálně 2 roky.

Ověřování kompetencí bude probíhat v navazujících činnostech vedoucích k ucelenému podkovářskému úkonu, který zahrnuje požadavky na zlepšení zdravotního stavu kopyt, končetin, pohybových schopností a celkové pohody zvířat (welfare) ošetřovaného koně. Úkolem ověřování je vytvořit ucelený obraz o teoretických znalostech a praktických dovednostech zkoušeného absolventa na úrovni podkováře specialisty.

Zkouška je rozdělena na následující části:

Písemné ověření (formou písemné práce)

Praktické a ústní ověření

Součástí zkoušky je písemná práce, kterou budou ověřena všechna kritéria, u nichž je uveden způsob ověření "Písemné ověření".

K praktické části zkoušky každého uchazeče musí být připraveno na úpravu a ošetření jedno hříbě s výraznou odchylkou končetiny do stáří jednoho roku a jeden dospělý kůň na ošetření a podkování z každé kategorie v níže uvedeném přehledu:

1. kategorie - Nemocné kopyto se změnou tvaru

- 1.1 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto úzké v patkách
- 1.2 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto úzké v korunkovém okraji
- 1.3 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto úzké v chodidlovém okraji
- 1.4 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto špalkové
- 1.5 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto ploché
- 1.6 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto plné
- 1.7 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s kroužkem

2. kategorie - Nemocné kopyto s poškozením rohového pouzdra

- 2.1 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto se sníženou kvalitou rohoviny
- 2.2 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s rozštěpem
- 2.3 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s onemocněním bílé čáry
- 2.4 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s rohovým sloupkem v součinnosti s veterinárním lékařem
- 2.5 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s ránou v součinnosti s veterinárním lékařem

3. kategorie - Nemocné kopyto se zánětlivým procesem

- 3.1 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s pododermatitidou
- 3.2 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s rakovinou kopyta v součinnosti s veterinárním lékařem
- 3.3 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto s hyperplazií rohoviny
- 3.4 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto schvácené v součinnosti s veterinárním lékařem

4. kategorie - Onemocnění distální části končetiny koně

- 4.1 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto končetiny s onemocněním podtrochleárního aparátu
- 4.2 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto končetiny s postiženým hlubokým ohybačem
- 4.3 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto končetiny s postiženým mezikostním svalem
- 4.4 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto končetiny s postiženým povrchovým ohybačem
- 4.5 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto končetiny s postižením kolaterálních vazů
- 4.6 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto končetiny s artrotickými změnami kloubů prstu
- 4.7 Charakterizovat, upravit a podkovat kopyto končetiny se zkošťnatělými chrupavkami

U podkovaných koní s ortopedickými problémy během celé zkoušky musí účastník zkoušky sledovat koně s vadami v pohybu končetin. Správné vyhodnocení odchylky v pohybu končetin, úprava kopyt a podkování musí směřovat k nápravě odchylek jako jsou: rozmetání, smetání, stíhání, ploužení, překlubování a vytáčení v hleznech.

Předepsané činnosti, jejichž zvládnutí je nutné ověřit:

Ošetřit a upravit končetiny hříběte postiženého výraznou odchylkou končetin včetně použití různých způsobů extenzí
Posoudit koně před podkováním nebo korekturou v klidu, osy zatížené končetiny ze všech stran, osy na zvednuté končetině, staré podkování

Posoudit koně v pohybu, zhodnotit fáze kmitu, podpěru a posunu v závislosti na stavbě těla, došlap jednotlivých končetin, vyhodnotit případné kulhání

Sejmout podkovy a vyhodnotit stav kopyta a opotřebení podkovy za použití vhodného nářadí

Vypracovat plán podkování podle výsledků posouzení postojů končetin koně, jejich případného onemocnění a vyhodnocení RTG snímků v součinnosti s veterinárním lékařem

Upravit kopyto před podkováním za použití vhodného nářadí, vyvážit končetiny podle postojů a stavby koně, zohlednit povahu onemocnění, provést ortopedické zákroky na kopytech a zkontrolovat pravidelnost došlapu

Vybrat vhodnou podkovu, zvolit vhodné nářadí pro úpravu podkov, upravit podkovu za tepla tak, aby vyhovovala tvaru kopyta a zatížení postojem končetiny, připálit podkovu a případně užít ortopedická opatření respektující onemocnění koně

Vybrat vhodné nářadí a odpovídající podkováky k přibití podkovy, podkovat končetiny, provést konečnou úpravu kopyt, zhodnotit správnost podkování v klidu i za pohybu koně

Při ověřování kompetencí formou praktického předvedení je třeba přihlížet nejen k bezpečnému provádění všech úkonů a dodržování hygieny práce, ale především ke správnosti a kvalitě podkování tak, aby splňovalo maximální pohodu koně. Je nutno posuzovat nejen dosažený výsledek, ale i samostatnost při rozhodování o nejvhodnějším postupu řešení zadaného úkolu. Důraz je třeba klást na šetrnou manipulaci s koňmi podloženou dostatečnými odbornými vědomostmi a dovednostmi a na součinnost s veterinárním lékařem.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před jednou autorizovanou osobou; zkoušejícím je jedna autorizovaná fyzická osoba s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci anebo jeden autorizovaný zástupce autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci. Při zkoušce musí být přítomen také veterinární lékař. Přítomný veterinární lékař musí mít alespoň 5 let prokazatelné praxe v léčení koní a rentgenologii končetin koní v období před realizací zkoušky.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem z oboru vzdělání zaměřeném na podkovářství, střední vzdělání s maturitní zkouškou a osvědčení o získání zkoušky z profesní kvalifikace 41-040-M Podkovář specialista / podkovářka specialistka a alespoň 5 let samostatné praxe v podkování koní, z toho minimálně tři roky v období před podáním žádosti o autorizaci.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou v chovatelském, zemědělském nebo veterinárním oboru a osvědčení o získání zkoušky z profesní kvalifikace 41-040-M Podkovář specialista / podkovářka specialistka a alespoň 5 let samostatné praxe v podkování koní, z toho minimálně tři roky v období před podáním žádosti o autorizaci.
- c) Vysokoškolské vzdělání bakalářské nebo magisterské se zaměřením na zemědělství nebo veterinářství a alespoň 5 let doložené odborné praxe v podkování koní, z toho minimálně jeden rok v období posledních dvou let před podáním žádosti o autorizaci. Praxi nelze doložit pouze čestným prohlášením. Žadatel dále musí předložit z prokazatelně vlastní praxe nejméně jednu zpracovanou kazuistiku odborného ošetření nemocných kopyt z každé kategorie, uvedené v pokynech k realizaci zkoušky.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, která nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor/lektorka dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první, hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo zemědělství, www.eagri.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnoticího standardu je třeba mít k dispozici minimálně toto materiálně-technické zázemí:

Mobilní podkovářskou dílnu se zdroji potřebné energie odpovídající bezpečnostním, požárním a hygienickým předpisům

Pracovní oblečení (zajistí si každý uchazeč sám)

Náradí, pracovní a ochranné pomůcky

Pracovní materiál

Potřebný počet koní se zdravotními problémy pro úpravu, ošetření a podkování (4 koně + 1 hříbě pro jednoho uchazeče)

Místnost pro teoretickou a písemnou část zkoušky vybavenou potřebnými didaktickými pomůckami

Záznamové archy pro sledování a hodnocení postupu plnění úkolů

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně-technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnoticím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně-technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 45 až 60 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 15 až 20 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnoticího standardu

Hodnoticí standard profesní kvalifikace připravila SR pro zemědělství, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a AK ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Živnostenské společenstvo podkovářů

Svaz chovatelů českého teplokrevníka

Mendelova univerzita v Brně

Veterinární a farmaceutická univerzita Brno - Klinika chorob koní

Ing. Jindřich Vinčálek (OSVČ, Podkovářská škola, s. r. o.)

Š CH K - KUBIŠTA, s. r. o. (Šlechtitelský chov koní)

SŠDOS Moravský Krumlov